आमचं गाव आमचा विकास अंतर्गत
ग्राम पंचायत विकास आराखडा

३ दिवसीय लोक सहभागी नियोजन प्रक्रिया

दिवस 0

आमचं गाव आमचा विकास अंतर्गत
ग्राम पंचायत विकास आराखडा

खरे काम निष्काम करू ग्राम सेवा

झटू सर्व भावे करू स्वर्ग गावा

वंदनीय राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज

ग्रामपंचायत लोक सहभागी नियोजन प्रक्रियेचे वेळापत्रक

	दिवस 0	दिवस 1	दिवस 2	दिवस 3
सकाळ				
		▪ प्रभात फेरी	▪ शिवार फेरी व पायाभूत सुविधांची पाहणी आणि युवक व शेतकऱ्यासोबत चर्चा	▪ चर्चा सत्र- दृष्टीक्षेप- (माझ्या स्वप्नातील गांव) ▪ प्राधान्यक्रम (Matrix)
		▪ चर्चा सत्र- पंचायत राज व ग्रा.प. ▪ SWOT	▪ शिवार फेरी व संसाधन नकाशा	▪ महिला सभा/आराखडयाचा मसुदा तयार करणे
दुपार				
		▪ सामाजिक नकाशा ▪ 2011 जनगणना (माहिती)	▪ पायाभूत सुविधांची पहाणी	▪ ग्रामसभा पंच वार्षिक बृहत आराखडा आणि प्रारूप वार्षिक विकास आराखड्याला मंजुरी प्रदान करणे
	▪ आगमन व परिचय	▪ ग्रामपंचायत निधीची उपलब्धता	▪ माहिती व आराखडयांचे संकलन	
	▪ ग्रामसंसाधन गटाची भेट	▪ पायाभूत सुविधांची पहाणी		
सायंकाळ				
	▪ मशाल फेरी ▪ विकासाची संकल्पना व ग्रामपंचायत विकास आराखडा	▪ चर्चासत्र : गाव स्तरावरील समित्या	किशोरी मुली व महिला बैठक	

दिवस ०

आगमन व परिचय

ग्राम संसाधन गटाची भेट

मशाल फेरी

गाव बैठक : विकासाची संकल्पना-
ग्राम पंचायत विकास आराखडा

नियोजन बैठक (स्वयंसेवकांचा गट)

३ दिवसीय लोक सहभागी नियोजन प्रक्रिया
दिवस 0

दिवस ०

काय साधायचे आहे ?

- ❑प्रक्रिया सुरु झाली हे ग्रामस्थांना समजावे
- ❑ स्वयंसेवक व सहाय्यक प्रशिक्षकांची ओळख
- ❑ प्रक्रियेचे वेळापत्रक गावात सर्वत्र जाहीर
- ❑ गावातील व्यक्ती व महत्वाच्या ठिकाणांचा अंदाज यावा
- ❑ प्रक्रियेतील विविध उपक्रमांसाठी स्थळे व वेळ ठरविल्या जाव्यात
- ❑ दर रोज गावबैठकी साठी ध्वनीचित्रफीत दाखविण्यासाठी टी.व्ही/ पडदा, वी.सी.डी.प्लेयर व वीज गेल्यास जेनरेटर ची व्यवस्था करण्यात यावी.

दिवस 0 :

आगमन व परिचय

(४ – ४:३०)

उद्देश :

लोकसहभाग मिळविणे व सूक्ष्म नियोजन प्रक्रिया सुरु झाल्याची बातमी गावात पसरविणे

प्रक्रिया :

- सहाय्यक प्रशिक्षक व स्वयंसेवकांच्या गटाने चार वाजे पर्यंत गावात पोहोचावे
- ग्रामपंचायतीला भेट देणे
- सरपंच व ग्रामसेवक यांच्याशी चर्चा करून ग्राम संसाधन गटाची यादी तयार करणे
- मशाल फेरी, गाव बैठक व अध्ययन सत्राकरिता स्थळ व वेळ निश्चित करणे
- प्रभात फेरीकरिता शिक्षकांची भेट घ्यावी
- ग्राम सेवकाने ग्रामसभेची नोटीस काढली असल्याची खात्री करणे.

दिवस ० :

ग्रामसंसाधन गटाची भेट

(५:३० – ६:३०)

उद्देश :

ग्राम संसाधन गटाला ग्राम पंचायत सूक्ष्म नियोजन प्रक्रियेत सहभागी करून घेणे

प्रक्रिया :

- ग्रामसंसाधन गटाच्या गाव विकासाच्या संकल्पना जाणून घ्याव्या
- तीन दिवसीय प्रक्रियेची ओळख करून द्यावी व सहभागाचे आवाहन करावे
- ग्रामसंसाधन गटाची यादी व प्रक्रियेचे वेळापत्रक गावातील महत्वाच्या ठिकाणी लावावे
- पुढील तीन दिवसांकरिता ग्राम संसाधन गट व स्वयंसेवक यांचे विषय निहाय गट करावे

दिवस ०:

मशाल फेरी

(६:३० – ७:३०)

उद्देश :

ग्रामस्थांना सूक्ष्म नियोजन प्रक्रियेची माहिती देणे व सहभाग मिळविणे

पूर्व तयारी :

- मशाल फेरीकरिता आवश्यक साहित्य
- मशाल फेरीचा मार्ग - सुरुवात व समारोपाचे स्थळ निश्चित करावे

प्रक्रिया :

- ❑ मशाल लहान मुलांच्या हातात देऊ नये
- ❑ गावातील सर्व वाडी वस्त्यांमधून मशाल फेरी काढावी
- ❑ मशाल फेरीच्या समारोपाच्या ठिकाणी अभियान गीत म्हणावे

दिवस ०:
गाव बैठक
(७:३० – ८:००)

उद्देश :

ग्रामस्थांना लोकसहभागी नियोजन प्रक्रियेची माहिती देणे व सहभाग मिळविणे

पूर्व तयारी :

- ध्वनिचित्रफितीकरिता आवश्यक साहित्य तयार ठेवावे
- चित्रकथेची प्रत

प्रक्रिया :

- प्रक्रियेची माहिती द्यावी
- चित्र कथा सांगावी : एक होता बाळू न्हावी
- ध्वनीचित्रफित – लोकसहभागी नियोजन
- प्रक्रियेमध्ये लोकांनी सहभागी होण्यासाठी आवाहन करावे व दिवस एकच्या उपक्रमांची माहिती द्यावी

दिवस 0 :

अध्ययन सत्र – मानव विकास (८.०० – ९.००)

उद्देश :

ग्राम पंचायत संसाधन गटाला विकासाची संकल्पना स्पष्ट व्हावी व त्यामधील मानव विकासाचे महत्व कळावे

(सदर विषयावर प्रात्यक्षिक घ्यावे

दिवस 0 :

अध्ययन सत्र – मानव विकास (८.०० – ९.००)

उद्देश :

ग्राम पंचायत संसाधन गटाला विकासाची संकल्पना स्पष्ट व्हावी व त्यामधील मानव विकासाचे महत्व कळावे

(सदर विषयावर प्रात्यक्षिक घ्यावे

मानव विकासाची संकल्पना

चांगले शिक्षण , आरोग्य व उपजीविकेचा चागंला पर्याय यामुळे व्यक्तिचे जीवनमान उंचावते . विकास प्रक्रियेतील नवीन संधी मुळे व्यक्तींच्या क्षमतांची वाढ होते. नवे पर्याय उपलब्ध होतात या पर्यायातून सुजाण पणे योग्य ते निवडण्याचे स्वातंत्र्य ही मिळते शिक्षण आरोग्य इ. घटकांचा स्तर उंचावल्यास विकासाचा पुढचा टप्पा गाठता येतो . संधी क्षमता ,निवड यापैकी काहीही कमी पडल्यास त्याचा परिमाण जीवनमानावर होतो. गाव पातळीवर या सर्व घटकांची पूर्तता करणे म्हणजे मानव विकास होय.

(वरील परिच्छेदातील मुद्द्यावर सोदाहरण चर्चा करणे)

दिवस 0 :

अध्ययन सत्र – मानव विकास (८.०० – ९.००)

स्वयंसेवकाची भूमिका

- अध्ययन सत्राकरिता आवश्यक साहित्याची तयारी
- अभ्यास खेळा दरम्यान प्रशिक्षकास आवश्यक मदत

(सदर विषयावर प्रात्यक्षिक घ्यावे)

प्रक्रिया :

- प्रेरणा गीताने अध्ययन सत्राची सुरूवात करावी
- मानव विकासाची संकल्पना स्पष्ट करून सांगणे
- बदल आणि विकास यातील संबंध स्पष्ट करून सांगणे
- दोन पाऊल पुढे ... तीन पाऊल मागे हा अभ्यास खेळ घ्यावा

दिवस 0 :
अध्ययन सत्र – मानव विकास (८.०० – ९.००)

उद्देश :

ग्राम पंचायत संसाधन गटाला विकासाची संकल्पना स्पष्टव्हावी व त्यामधील मानव विकासाचे महत्व कळावे

(सदर विषयावर प्रात्यक्षिक घ्यावे)

प्रक्रिया :

- खेळाच्या आधारे मानव विकासाची संकल्पना स्पष्ट करावी

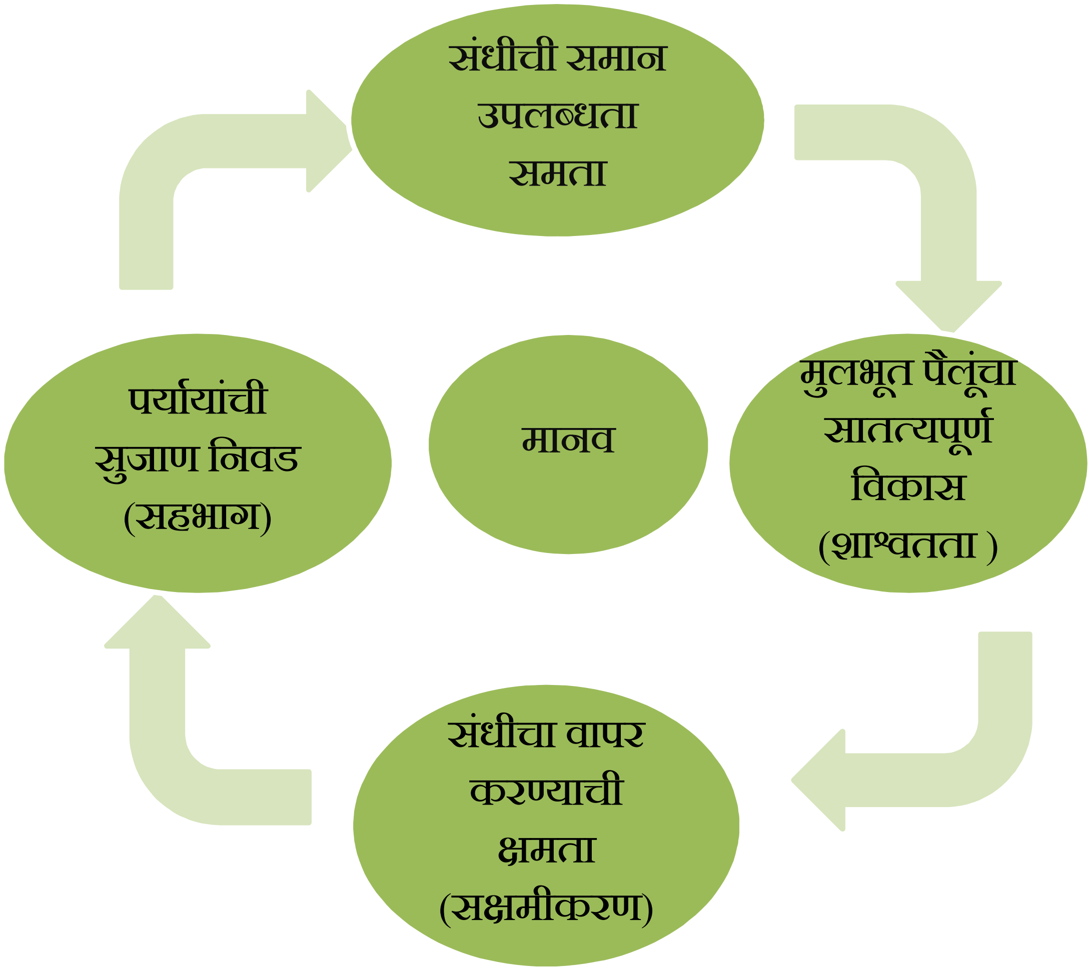

दिवस ०:
नियोजन बैठक
(९:३० – १०:३०)

दिवसाचा आढावा :

- प्रक्रियेचे वेळापत्रक दर्शनीय ठिकाणी लावले गेले
- गाव बैठकीतील सूचनांची यादी

उद्याचे नियोजन :

प्रभात फेरी

- चर्चा सत्र- पंचायत राज व ग्रा.प.
- SWOT

सामाजिक नकाशा

- 2011 जनगणना (माहिती)
- ग्रामपंचायत निधीची उपलब्धता
- पायाभूत सुविधांची पहाणी
- चर्चासत्र : गाव स्तरावरील समित्या